Bilaga KS 2019/167/1

Remiss

Regeringskansliet

2019-06-25
I2019/01809/E

SALA KOMMUN
Kommunstyrelsens förvaltning
Ink. 2019 -06- 25
Diarienr 2019/979-1
Dpb:

Infrastrukturdepartementet
Departementssekreterare
Filip Vestling
08-405 88 66
076-525 53 10

Remiss av betänkandet Moderna tillståndsprocesser för elnät (SOU 2019:30)

Remissinstanser

Affärsverket svenska kraftnät

Arjeplogs kommun

Arvika kommun

Bengtsfors kommun

Bodens kommun

Bostadsrätterna

Botkyrka kommun

Boverket

Domstolsverket

Ekonomihögskolan vid Lunds universitet

Elsäkerhetsverket

Energiföretagen Sverige

Energimarknadsinspektionen

Fastighetsägarna Sverige

Finansinspektionen

Fortifikationsverket

Företagarna

Försvarets materielverk

Försvarets radioanstalt

Telefonväxel: 08-405 10 00
Fax: 08-24 46 31
Webb: www.regeringen.se

Postadress: 103 33 Stockholm
Besöksadress: Malmtorgsgatan 3
E-post: i.registrator@regeringskansliet.se

Försvarsmakten

Förvaltningsrätten i Linköping

Gotlands kommun

Göteborgs kommun

Havs- och vattenmyndigheten

HSB Riksförbund

Hyresgästföreningen

Hörby kommun

Kammarrätten i Jönköping

Karlsborgs kommun

Karlskrona kommun

Kommerskollegium

Konjunkturinstitutet

Konkurrensverket

Konsumenternas Energimarknadsbyrå

Konsumentverket

Krokoms kommun

Kungl. Tekniska högskolan

Lantbrukarnas riksförbund

Lantmäteriet

Lindesbergs kommun

Lunds kommun

Länsstyrelsen i Blekinge län

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsen i Gotlands län

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen i Värmlands län

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Malung-Sälens kommun

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt

Mark- och miljööverdomstolen

Mölndals kommun

Naturskyddsföreningen

Naturvårdsverket

Nordanstigs kommun

Oberoende elhandlare

Olofströms kommun

Piteå kommun

Region Gävleborg

Region Norrbotten

Region Skåne

Region Uppsala

Riksrevisionen

Sala kommun

Smedjebackens kommun

Skatteverket

Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet (SKGS)

Staffanstorps kommun

Statens energimyndighet

Statens fastighetsverk

Stockholms universitet

Svensk Vindenergi

Svenska elnätsupproret

Svenskt näringsliv

Sveriges advokatsamfund

Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (SABO)

Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO)

Sveriges Kommuner och Landsting

Sveriges Konsumenter

Tillväxtanalys

Totalförsvarets forskningsinstitut

Trafikverket

Ulricehamns kommun

Umeå kommun

Umeå universitet

Uppsala universitet (Juridiska fakultetsnämnden)

Vetlanda kommun

Villaägarnas Riksförbund

Växjö kommun

Åtvidabergs kommun

Östersunds kommun

Remissvaren ska ha kommit in till Infrastrukturdepartementet **senast den 31 oktober 2019**. Svaren bör lämnas i bearbetningsbar form (t.ex. Wordformat) per e-post till i.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till filip.vestling@regeringskansliet.se. Ange diarienummer I2019/01809/E och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Remissinstansens namn ska även anges i dokumentnamnet.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Om remissen är begränsad till en viss del av betänkandet, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Betänkandet kan dessutom laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Remissinstanserna kan utan kostnad beställa ett exemplar av betänkandet. Exemplaren beställs hos Norstedts Juridik, kundservice, 106 47 Stockholm. Telefon 08-598 191 90, e-post kundservice@nj.se. Ange vid beställning att exemplaren är avsedda för remissändamål.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Magnus Blümer
Departementsråd

Sammanfattning

Bakgrund

Elnätet är en grundläggande infrastruktur i vårt samhälle. Ett robust elnät är även en viktig beståndsdel för Sveriges krisberedskap och totalförsvarets behov. Det är därför avgörande att reglerna som styr elnätet är väl i takt med samhällsutvecklingen. Med en ökad produktion av väderberoende el och en ökad småskalig elproduktion är det viktigt med ett regelverk som tillåter och möjliggör en effektiv anpassning till nya förutsättningar. En ökad elektrifiering av samhället, bland annat inom transportsektor och industri, kommer att påverka elnätet och ställa nya krav på det. En möjlig utveckling är också att vissa verksamheter, bostäder eller mindre områden vill ha ett eget elnät för att fördela och styra användning och produktion av el internt. Den europeiska lagstiftning som kontinuerligt arbetas fram inom EU, bland annat i syfte att uppnå en gemensam elmarknad, ställer även den nya krav på den svenska lagstiftningen.

Privatpersoner och företag har rätt att förutsätta att villkor skapas för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat, vilket också varit målet för svensk energipolitik under lång tid. Ett framtida elnät måste klara de utmaningar som förutses, med stora variationer i såväl effektbehov som effekttillförsel, på ett kostnadseffektivt sätt.

Det kan ifrågasättas om rådande regelverk gällande tillstånd för att få bygga och använda elnät – nätkoncessioner – ger elnätets aktörer rätt förutsättningar för att möta de krav som ställs på dagens och framtidens energisystem. Kraven på flexibilitet och effektivitet ökar för anslutning av elproduktion från förnybara källor, men också för anslutning av nya elintensiva verksamheter.

Energiöverenskommelsen, som slöts mellan fem riksdagspartier (S, M, MP, C och KD) i juni 2016, innefattar ett mål om att Sverige år 2040 ska ha en helt och hållet förnybar elproduktion. Energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett hållbart samhälle.

Energiöverenskommelsen följdes av regeringens proposition om energipolitikens inriktning (prop. 2017/18:228). Av propositionen framgår bland annat att överföringskapaciteten i elnätet ska öka, att Sverige ska arbeta för att sammanlänkningen inom EU ska öka och att regelverken kring elnätet kontinuerligt ska utvecklas.

Utredningens uppdrag

Vårt uppdrag har enligt direktivet (dir. 2018:6) varit att se över regelverket för nätkoncessioner så att det inte skapar osäkerhet eller sätter upp onödiga hinder för energiaktörer, samtidigt som övriga samhällsintressen ska skyddas. Ambitionen är att skapa ett modernt, tydligt och ändamålsenligt regelverk. Vi ska:

- lämna författningsförslag som moderniserar, förenklar och förbättrar elnätsregelverket,
- beakta elnätets betydelse som grundläggande infrastruktur, och
- se till att förslag samverkar med andra förslag som lagts och läggs.

Därigenom bidrar utredningen till att möjliggöra omställningen till förnybar elproduktion.

Uppdraget är fokuserat kring fyra teman: koncessionsplikt och undantag från koncessionsplikt, en mer miljöbalkslik prövning och rättskraft, samredovisning av elnät och en studie av om nätnivåerna bör ändras. En konsekvensanalys har tagits fram för de författningsförslag som utredningen presenterar.

Utredningens förslag och bedömningar

Vi lämnar utifrån vårt uppdrag följande förslag och gör följande bedömningar.

Koncessionsplikten och regleringen av elnät (kapitel 4)

Det legala monopol som följer av nätkoncessioner möjliggör att nätföretagen kan realisera de skalfördelar som finns i verksamheten. Koncessionsplikten innebär även en möjlighet att pröva nätföretagets lämplighet att bedriva nätverksamhet. Den generella koncessionsplikten för starkströmsledningar bör därför behållas, likaså indelningen i nätkoncessioner för område och linje.

Alla elledningar behöver inte tillstånd, men regelverket om undantag från koncessionsplikt måste kunna utvecklas och förtydligas allteftersom förutsättningarna ändras. Nätmyndigheten bör därför få ett bemyndigande att i föreskrifter fastställa undantag från kravet på nätkoncession. Vi bedömer att dagens undantag behöver förändras bland annat genom ett utökat undantag för produktionsnät, ett nytt undantag för överföring av förnybar elproduktion m.m., ett utökat och förenklat undantag för fordons eller en trafikleds elbehov samt ett nytt undantag för överföring av lokalkraft mellan närliggande produktions- och överföringsanläggningar. De generella undantagen från koncessionsplikt bör kompletteras med en möjlighet för nätmyndigheten att, om särskilda skäl finns, kunna ge dispens från koncessionsplikten. Samtidigt bör möjligheten att få ett bindande besked om koncessionsplikt tas bort.

Skyldigheter för nätföretag och övrig reglering enligt ellagen (1997:857) bör följa av att företaget bedriver nätverksamhet, det vill säga överför el för annans räkning med stöd av nätkoncession. Det finns fall där miljöprövning och ett skydd mot samhällsonyttiga infrastrukturer motiverar en koncessionsprövning även om ingen överföring sker för annans räkning. Detta gäller ledningar till en större industrianläggning eller från en produktionsanläggning som ägs av industrin respektive producenten. Enligt gällande regelverk omfattas även sådana ledningar av all reglering enligt ellagen. Denna ordning är både besvärlig och kostsam för de berörda företagen utan att någon

nytta tillförs. Reglerna innebär även en ökad administration för nätmyndigheten. Koncessionerade ledningar som saknar externa kunder bör därför undantas från regleringen.

Samtidigt bör nätmyndigheten få bemyndigande att i föreskrift reglera om och i vilken utsträckning ledningar som används utan stöd av nätkoncession ska omfattas av regleringen.

Ett syfte med regleringen är att externa kunder på vissa icke koncessionerade nät ska ha möjlighet att byta elhandlare. Denna möjlighet förutsätter att mätning sker. Det bör därför tydliggöras att en inmatningspunkt, lika väl som en uttagspunkt, kan vara belägen på ett icke koncessionerat nät. Om mätning av flödet i en nätabonnemangspunkt delvis avser ett flöde som redan har blivit mätt i en intern uttagspunkt eller inmatningspunkt ska det flöde som mäts i den interna uttagspunkten eller inmatningspunkten kunna avräknas från flödet i nätabonnemangspunkten.

Ett strängare krav på avbrottstid på uttagspunktsnivå än vad som följer av ellagen kan leda till att nya ledningar måste byggas, med kostnader och tidsåtgång till följd, utan att ledningen är efterfrågad av vare sig nätföretaget eller dess kunder. Vår bedömning är att sådana krav inte bör finnas i föreskrifter.

För att minska administrationen och ledtiderna föreslår vi ett antal administrativa förändringar, så att det blir enklare att ändra, justera och ompröva hela eller delar av en befintlig nätkoncession för linje. Koncessionshavaren ska kunna ansöka om ändring eller justering av en befintlig nätkoncession för linje. Detta ska kunna göras även om det inte har gått 40 år sedan nätkoncessionen meddelades. En kort ledningssträcka med egen koncession, men som inte utgör en egen funktionell teknisk anläggning, ska kunna omprövas tillsammans med den övriga anläggningen även om det inte har gått 40 år sedan nätkoncessionen för den kortare sträckan meddelades. De bör också bli enklare att dela, sammanlägga och delvis överlåta nätkoncessioner. En nätkoncession ska kunna återkallas helt eller delvis om nätkoncessionen inte längre behövs för en ledning eller ett ledningsnät.

Prövningsordningen för elledningar (kapitel 5)

Nuvarande ordning med prövning av miljöpåverkan och allmän lämplighet hos nätmyndigheten bör kvarstå. En eventuell framtida övergång till miljötillstånd bör vara samordnad med en översyn av andra liknande tillstånd, till exempel koncessioner enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar och naturgaslagen (2005:403), och ta särskilt fokus på frågorna om hur besluten om miljötillstånd och allmän lämplighet förhåller sig till varandra och hur dubbel överklagbarhet kan undvikas. Detta för att få en enhetlig och ändamålsenlig lösning.

Vi anser att fler ledningar ska kunna byggas med stöd av nätkoncession för område eller en prövning som motsvarar den för ledningar inom nätkoncession för område. Syftet är att på ett effektivt sätt minska behovet av tidskrävande processer för ledningar som behövs för kapacitetsförstärkning, nyanslutningar av nya elanvändare och elproducenter och åtgärder för att minska risken för elavbrott med en nivå på miljöhänsyn som redan är accepterad på flera håll i landet. Med denna ordning ska ledningar på samma spänningsnivå i ökad utsträckning prövas på ett likartat sätt. Vi föreslår därför att utbyggnaden av regionnätet på lägre spänningsnivåer ska kunna ske med stöd av nätkoncession för område. Nätkoncessioner för regionnätsområden ska dock inte omfattas av ett lika starkt legalt monopol som nätkoncessioner för område som avser lokalnät. Kopplingen mellan koncessionsform och hur en ledning ska redovisas bör ändras på så sätt att ledningar som omfattas av nätkoncession för lokalnätsområde ska redovisas som regionnät om ledningarna har regionnätsfunktion. En innehavare av nätkoncession för ett lokalnätsområde ska få tillåta andra nätföretag att bygga ledningar inom det område och den spänningsnivå som gäller för området.

Frågorna om marktillträde och ledningsrätt har stor betydelse för den totala projekttiden. Om någon avser att bygga en ledning med stöd av nätkoncession ska länsstyrelsen få besluta om rätt för att få tillträde till en fastighet för detaljprojektering och den markundersökning (undersökningstillstånd) som krävs för att kunna precisera ledningssträckningen eller undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön. Förslaget är oberoende av om ledningen ska byggas med stöd av nätkoncession för linje eller område. Ellagen bör samtidigt förtydligas så att arbeten och undersökningar, som enbart sker

i syfte att definiera var och hur en ledning ska byggas och vilken påverkan det får på miljön, inte ska anses ingå i byggandet av ledningen.

En ökad möjlighet till delvis parallella processer hos nätmyndigheten och lantmäterimyndigheten skulle kunna förkorta den totala tiden för att få nödvändig markåtkomst för att få bygga en ledning. Det finns redan i dag en möjlighet för nätmyndigheten att medge att ledningsrättsförrättningen får inledas även om nätkoncessionen ännu inte har meddelats. För att öka tillämpningen av den bestämmelsen bör nätmyndighetens medgivande kunna begränsas till att endast avse vissa delar av förrättningen.

Den som vill bedriva vattenverksamhet ska ha rådighet om vattenverksamheten behövs för elektrisk starkströmsledning för vilken nätkoncession för linje fordras. Genom kopplingen till nätkoncession bidrar förslaget till att i en ökad utsträckning samla miljöprövningen.

Vi lämnar även förslag för, att inom gällande regelverk, förkorta och samordna projektprocessen. Nätmyndigheten bör ges i uppdrag att arbeta för en bättre samordning av projektprocessen. Vi vill i sammanhanget även lyfta nyttan av att berörda aktörer – elnätsbranschen, nätmyndigheten, länsstyrelsen och Lantmäteriet – upprätthåller och utvecklar den ömsesidiga dialogen om projektprocessen. Detta för att åstadkomma ökad likformighet över landet och mellan nätföretag samt för att myndigheternas hantering ska vara samordnade, till exempel hur beslut utformas.

För att den resurskrävande projektprocessen inte ska vara förgäves bör kravet på särskilda skäl för att få en förlängd tid för att färdigställa en ledning tas bort vid första förlängningstillfället.

Koncessionsprövningens omfattning och rättsliga status (kapitel 6)

Investeringar i större elledningar är kostsamma och innebär också ett ingrepp i mark och miljö. Det är därför viktigt att de ledningar som byggs fyller ett tydligt behov. Vår bedömning är att prövningen av en lednings allmänna lämplighet ska ske på ett tydligt underlag och i enlighet med tydliga och transparenta principer. Även om hela miljöprövningen inte sker inom ramen för koncessionsprövningen, uppfyller nätkoncessioner för linje syftet att prövas utifrån miljöhänsyn. Några ändringar behövs inte heller avseende prövningen av

koncessionsområdets lämplighet. För att bibehålla den faktiska kontrollen över elnätet inom landets gränser bör det införas ett funktionskrav på att driften av en ledning eller ett ledningsnät ska ske från Sverige.

Vi ska enligt direktivet beakta elnätets betydelse som grundläggande infrastruktur. Detta i kombination med den praxis som utvecklats motiverar en översyn av regelverket avseende koncessionsbesluts rättskraft gentemot miljöbalken. Vi föreslår att ledningar, som med stöd av nätkoncession för linje används med en spänning om minst 130 kV, inte med stöd av miljöbalken ska få förbjudas avseende den funktion, i den sträckning eller i det huvudsakliga utförande som anges i koncessionsbeslutet. För att anpassa regelverket i ellagen till det som gäller enligt miljöbalken föreslår vi att rätten för miljöorganisationer att överklaga koncessionsbeslut ska utökas.

Vi har tittat på förhållande mellan ellagen och plan- och bygglagen (2010:900). Vår bedömning är att någon ändring inte behöver göras i plan- och bygglagen för att undvika intressekonflikter mellan befintliga kraftledningar och nybyggnation. I stället bör Boverket på lämpligt sätt förtydliga hur regelverket ska tillämpas korrekt.

Nätmyndigheten ska kunna besluta om verkställighet av ett beslut om nätkoncession om det är fråga om en ledning av mindre omfattning med begränsad påverkan på motstående intressen.

Reglerna för samredovisning (kapitel 7)

Kravet på geografisk närhet för samredovisning av lokalnätsområden bör tas bort. Vår bedömning är att förslaget kan genomföras utan att marknadens effektivitet försämras väsentligt. Däremot bör kravet på icke olämplig enhet kvarstå och samlad redovisning ska bara kunna genomföras inom nätföretagets lokalnät och inte mellan områden för lokalnät respektive regionnät. Detta eftersom den utjämning i tariffens nivå som blir följden innebär ett alltför stort avsteg från effektivt utformade nättariffer för överföring av el.

Studie av om nätnivåerna bör ändras (kapitel 8)

Den nuvarande spänningsgränsen för transmissionsnätet bör behållas tills vidare. Vi ser inte att en sänkt spänningsgräns för transmissionsledningar skulle innebära några uppenbara praktiska, regulatoriska och resursmässiga fördelar i förhållande till dagens ordning.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Flera av utredningens förslag kan även komma att beröra de förslag som Ei kommer att lämna inom ramen för sitt uppdrag att ta fram författningsförslag för genomförande av reviderad EU-lagstiftning inom elområdet, bland annat ett nytt elmarknadsdirektiv. Författningsförslagen är därför skrivna med den 1 januari 2021 för ikraftträdandet. Vi föreslår övergångsbestämmelser för de nya reglerna om samlad redovisning och undantag från koncessionsplikt.

Konsekvenser

Vi har som övergripande princip vid utvärderingen av befintligt regelverk utgått från att lika situationer ska hanteras lika. Vi bedömer att utbyggnad av regionnät på lägre spänningsnivåer i ökad utsträckning skulle kunna ske med stöd av nätkoncession för område, vilket leder till betydligt kortare processtid. Det kan också frigöra resurser för de projekt som har störst påverkan och störst betydelse. Ledtiderna för att få bygga elledningar ska kortas genom en bättre samordnad tillståndsprocess med ökad koordinering mellan tillståndsgivande myndigheter, tidigare marktillträde för detaljprojektering och undanröjande av processuella hinder. Det åtgärdspaket som vi föreslår kommer sammantaget att effektivisera och modernisera tillståndsprocessen för elnät.

Förslagen kommer även att leda till en mer kostnadseffektiv energiomställning genom att underlätta anslutning och delning av elproduktionsanläggningar, underlätta elektrifieringen av transportsektorn och ta bort administrativa hinder för att uppgradera och modifiera delar av en befintlig starkströmsledning.

Remissvar Moderna tillståndsprocesser för elnät (SOU 2019:30)

Tack för vi fått möjligheten att lämna yttrande.

Utredningen lyfter upp för och nackdelar på ett bra sätt. Bra att förslaget förordar att monopolen kvarstår genom koncessioner. En infrastruktur på elnätet har bästa förutsättningen för att vara bästa resursutnyttjandet för samhället. Att kvarhålla grundtanken att bästa nyttan är att ha Ett elnät är positivt. Att släppa friare tyglar för IKN är ett sätt att bygga parallella nät speciellt eftersom dessa, enligt uppgift i utredningen, genom EU rätt även ska vara öppna och tillåta tredjepartstillträde.

Det icke koncessionspliktiga nätet innebär att det är utanför reglering och därmed verkar enligt andra konkurrensvillkor. Det menar vi inte är optimalt eftersom det leder till suboptimeringar. Pris mot kund är satt på likabehandlingsprinciper trots att kostnaden för att hantera olika kunder skiljer sig åt. Detta är incitament för vissa grupper att agera. Grundtanken att ha rätt till att byta elhandlare kanske inte är det kunden värdesätter mest i ekvationen. Vi delar dock tanken att vissa IKN är nödvändiga för att få till en snabbare utveckling och omställning inom exempelvis transportsektorn där en ny infrastruktur, som vi inte vet idag hur den ska se ut, behöver komma på plats. Dock menar vi att även nätbolaget med koncession ska ha möjlighet att delat i utvecklingen av denna infrastruktur

Det bör vara samma krav på huvuddelen av IKN som på koncessionsmässiga nät. Annars uppstår en osund konkurrenssituation. Om man överför el för annans räkning bör huvudregeln vara att samma regler gäller som för koncessionspliktiga nät.

Det finns två utmärkande drivkrafter från kundkollektivet inom elnät idag:

Den ena är att prissättningen av nättjänsten inte är exakt och det finns en möjlighet att använda IKN utan reglering. Principen om kostnadsriktighet och principen om utjämnade tariffer får till följd att flerfamiljsbostäder i städer väljer en annan lösning för att minska kostnaderna. Flerfamiljsbostäder går ihop och delar på ett el abonnemang. Mätning inom det interna nätet (IKN) görs i egen regi eller med hjälp av en tredje part. Från myndigheter finns inga krav på dessa mätare. Anledningen till att detta uppstår är att det för kollektivet i många fall resulterar i en lägre kostnad. Det i sin tur beror på det lägre kravet på mätare, att du avstår möjligheten att välja elhandlare på enskild förbrukarnivå och att likabehandlingsprincipen gör att nätbolagen har grupperade taxor. Det skapar en möjlighet till optimering på individnivå. Paralleller kan dras till Elnätsutredningens slutbetänkande Elnätsföretag Särskild förvaltning och regionnätstariffer SOU 2001:73 avsnittet om flerpunktsleveranser samt regeringens proposition 2001/02:143. Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning. Tyvärr hände det inget efter den utredningen. Det är fortsatt ett problem på lokalnät mot regionnätsnivå som sporrar till investeringar som ej gagnar samhällsnyttan. Ett liknande incitament är detta. Vägen runt det skulle kunna vara att öppna upp för mer anpassad prissättning eller en förhandlingsmöjlighet fortsatt med tak enligt reglermodell. Utvecklingen som sker idag torde vara emot viljeinriktningen.

Den andra drivkraften är skattemässig. Genom att slå ihop flera små förbrukare och producera egen el kan man undgå att betala elskatt. Vi tycker det är bra att skapa incitament till ökad utbyggnad av förnyelsebar elproduktion. Men, ellagen bygger samhällsstruktur och ska vara mer stabil än

skattelagstiftningen därför kan man ställa sig frågan om det är rätt att ändra i ellagen/förordningar för att hantera en viljeinriktning eller om det är mer fördelaktigt att ändra i skattelagstiftningen? Resultatet av förslaget är att det byggs upp parallella IKN nät. En onödig samhällsinvestering med ökade kostnader istället för att använda befintlig infrastruktur. Det borde finnas en möjlighet för företaget med områdeskoncession att ha inflytande i utförandet och kunna uppföra ett sådant nät på samma villkor. Tillåt nettodebitering, öppna upp för möjligheten att räkna ihop all el förbrukad inom fastighet/fastigheter för avräkning mot egen producerad el. Det torde vara mer resurseffektivt att gå vägen via skattelagstiftningen för att inte driva samhällskostnader i ny infrastruktur.

Elnätsbolagen är idag en stor potentiell möjliggörare inom elnätet. Utredningen andas att någon annan ska släppas in för att göra omställningen. Det är inte fel att fler aktörer hjälper till, men för att elnätsbolagen ska kunna använda sin kompetens och styrka skulle deras möjligheter till att hjälpa till och utveckla näten förstärkas. Idag är möjligheterna för dessa bolag begränsade av regleringen. Kanske inget problem för stora aktörer som hittar vägar runt, men för de mindre aktörerna är detta en barriär. Vi hade gärna sett något i förslagen som även möjliggör och uppmuntrar till att vara en del i omställningen och aktiv effektförvaltning.

Att utredningen föreslår förändringar för att möjliggöra snabbare anpassning till nya omvärldsfaktorer är positivt.

Vi uppskattar även ambitionen till en förenkling av förfarandet med tillstånd för att möjliggöra snabbare processer.

Dock vad gäller 5.4. Förslaget att göra områdeskoncessioner på spänningsnivåer är något vi är frågande till.

Lokalnäten bör kunna göra spänningsökningar i framtiden. Elanvändandet kommer att öka och med det effektbehovet. Från vårt perspektiv låser förslaget fast de mindre aktörerna på nuvarande nivåer, samtidigt som områdeskoncessionerna luckras upp med utökad möjlighet till IKN. En anledning som anges till att förslaget vill trycka tillbaka lokalbolagen på lägre spänningsnivåer är att de inte ska bygga parallella linjer med regionnätet. Det som är fel, om det är risken, är i så fall prissättningen på regionnätet. På samma sätt som det är fel på prissättning när kunder väljer annan lösning på lokalnätet. Fördelningsproblematiken slår tillbaka. Kanske skulle fördelningen ske på ett annat sätt för att inte skapa dessa incitament när prissättning inte speglar den lokala kostnaden. Det sätt det hanteras gör att några ska vara med och fördela, men inte alla.

Sammantaget: Betänkandet har många fördelar som kan leda till snabbare tillståndsprocesser, utveckling och snabbare utbyggnad av förnyelsebar kraft. I grunden är detta bra. Hänsyn till mindre elnätsbolagsvillkor är i viss utsträckning försummade. Vissa förslag anser vi skulle hanteras via skattelagstiftning.

2019-09-12

Håkan Carefall
Koncernchef/VD
Sala-Heby Energi AB